

Investigation of the relationship between individual characteristics and students' experiences with their academic achievements in Shiraz non-profit higher education institutions

Anahit Ojy, Rahmatolaah Marzooghi

¹MA in Educational Administration, University of Shiraz, Shiraz, Iran

²Associate Professor of Education and Psychology Department, Shiraz University, Shiraz, Iran

Abstract

The purpose of this study was to investigate the relationship between individual characteristics and students' experiences with their academic gains in Shiraz non-profit higher education institutions. The statistical population was comprised of seniors (3000 students) in these institutions in the academic year of 2010-11. 341 students were selected according to Morgan's table and by using simple proportional classifications sampling method. The research tool included the college students experiences questionnaire of Pace and Kuh (1998), which was distributed after calculation of reliability and gaining the validity coefficient of 0.91. The data was analyzed by using the statistical methods such as multiple regressions, independent t-test and one way ANOVA. The results of research showed that all three dimensions of college students' experiences including perceptions of quality of environment, quality of effort and social integrations were significant anticipator of their academic gains respectively. In addition, the results indicated that the students' experiences in anticipating their academic gains differ in terms of their gender, place of residence, field of study, level of education and their grade point average. In addition, the results indicated no significant difference between the academic gains of students by gender, place of residence and level of education and significant difference between their academic gains based on their field of study and grade point average (GPA).

Keywords: Academic gains, Non-profit higher education institutions, Individual characteristics, Students' experiences

بررسی رابطه ویژگی‌های فردی و تجارب دانشجویان با دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی

آناهیت اوجی^{*}، رحمت اله مرزوقی

^۱کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

^۲دانشیار گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

چکیده

هدف پژوهش، بررسی رابطه بین ویژگی‌های فردی و تجارب دانشجویان با دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز بود. جامعه تحقیق شامل کلیه دانشجویان سال آخر (۳۰۰۰ نفر) این مؤسسات در سال تحصیلی ۹۰ - ۱۳۸۹ بود که ۳۴۱ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای ساده و بر اساس جدول مورگان، انتخاب شدند. ابزار پژوهش، شامل پرسشنامه تجارب دانشجویان دانشکده (Pace and Kuh, 1998) می‌شد که پس از محاسبه روایی و کسب ضریب پایایی ۰/۹۱ توزیع و داده‌ها با استفاده از روش آماری رگرسیون چندگانه، آزمون t مستقل و تحلیل واریانس یک سویه مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که هر سه بعد تجارب دانشجویان شامل ادراک از کیفیت محیط، کیفیت تلاش و انسجام اجتماعی، به ترتیب پیش‌بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی آنان است. همچنین بر حسب جنسیت، محل سکونت، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی و معدل تحصیلی، قدرت ابعاد تجارب دانشجویان در پیش‌بینی دستاوردهای آنان متفاوت است. علاوه بر این، یافته‌ها نشان دهنده عدم وجود تفاوت معنادار بین میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بر حسب جنسیت، محل سکونت و مقطع تحصیلی آنان و وجود تفاوت معنادار میان میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بر اساس رشته تحصیلی و معدل تحصیلی آنان است.

واژگان کلیدی: تجارب دانشجویان، دستاوردهای دانشگاهی، ویژگی‌های فردی، مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی

مقدمه

تقاضای بیرونی برای پاسخ‌گویی در نظر گرفته شده است (Konrad, 2002). دستاوردهای دانشجویان نیز شامل میزان پیشرفت آنان در جهت تحقق اهداف مهم آموزشی است. (Kuh and Pace, 1998). این اهداف را در ۵ گروه اصلی آموزش عمومی، ادبیات، هنر و علوم اجتماعی، رشد و بهسازی فردی و شایستگی‌های اجتماعی، آموزش علوم و تکنولوژی، کسب مهارت‌های ذهنی و کسب شایستگی حرفه‌ای طبقه بندی نمودند (به نقل از Williams, 2007).

با توجه به اهمیت توسعه کیفی خدمات آموزشی و تأکید فراوان بر سنجش دستاوردها در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی، درک عوامل مؤثر بر بهبود دستاوردهای دانشجویان و رشد علمی آنان برای مدیران و متخصصان آموزشی مهم است. به همین دلیل، متخصصان آموزشی میزان زیادی از زمان و تلاش خود را صرف شناخت چگونگی افزایش تجارب دانشگاهی دانشجویان می‌نمایند. این تلاش‌ها در جهت بهبود برنامه کاری، بهبود آموزش و افزایش یادگیری و رشد فردی دانشجویان، به مؤسسات آموزش عالی کمک می‌کند (Konrad, 2002). همچنین هنگامی که مدیران، استادان و کارکنان تصویر شفافی از چگونگی صرف زمان و تلاش و تجارب مرتبط به آن و دستاوردهای دانشجویان داشته باشند، برای ایجاد فرصت و اجرای تغییرات در برنامه‌ها و محیط دانشگاه بهتر آماده می‌شوند (Yuh, 2004).

بدیهی است که برای کسب این گونه دستاوردها، باید به دو عامل مهم ویژگی‌های فردی و تجارب دانشگاهی دانشجویان توجه نمود. منظور از ویژگی‌های فردی عواملی مانند جنسیت، محل سکونت، رشته تحصیلی و معدل تحصیلی و مقطع تحصیلی است که می‌تواند بر دستاوردهای دانشجویان تأثیر به‌سزایی داشته باشد. منظور از تجارب دانشگاهی، ترکیبی از رویدادها، فعالیت‌ها و روابطی است که در حین حضور در دانشگاه به دست می‌آید و شامل فعالیت‌های مرتبط با برنامه درسی یا فوق برنامه درسی، تعامل و روابط دانشجویان با استادان، کارکنان و سایر هم‌دانشگاهان می‌شود (Mccluskey-Titus, 1996). همچنین فرآیندها و کیفیت تجربیات دانشجویان در داخل و خارج کلاس نیز می‌تواند مدنظر باشد (Williams, 2007). به

آموزش عالی، همواره به عنوان عامل اصلی تغییر و پیشرفت در نظر گرفته شده است. به گونه‌ای که یکی از موضوعات و اهداف محوری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، رشد دانشجویان، به عنوان افرادی کامل است. بر این اساس، یکی از چالش‌های منحصر به فرد مسؤولان دانشگاه‌ها، پرورش و رشد نسلی از دانشجویان است که قادر به زندگی در محیط‌هایی با ارزش‌های متنوع، تغییرات سریع فناوری و تحولات پیچیده فرهنگی و اجتماعی باشند (Lavelle, 2009). به منظور رویارویی با این تغییر و تحولات، هر فرد باید به طور مداوم در حال یادگیری و بازآموزی باشد. این ویژگی‌ها، نیازها و تحولات باعث شده است تا به طور مداوم بر تعداد داوطلبان ورود به آموزش عالی افزوده شود (Groff and Mouza, 2008). در این شرایط، با توجه به محدودیت پذیرش دانشجو در دانشگاه‌های دولتی و با افزایش فزاینده نرخ تقاضای آموزش عالی، نیاز به مؤسساتی است تا در کنار مراکز دولتی، زمینه تامین تقاضا و رشد و شکوفایی دانشجویان را فراهم سازند.

به همین دلیل در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، با توجه به اصل چهل و چهارم قانون اساسی و دستورالعمل‌های ابلاغی آن مبنی بر تسریع در واگذاری بخش‌های قابل انتقال از دولت به نهادهای خصوصی جهت کاهش تصدی‌گری دولت، با واگذار نمودن بخش‌هایی از فعالیت‌های علمی و آموزشی کشور به مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی و غیردولتی با هدف افزایش کیفیت آموزش، ارضای نیازهای متنوع دانشجویان، ایجاد تنوع در محتوای آموزشی، تنوع در روش‌های عرضه مطالب، کاهش فشار ناشی از انتظار مردم از دولت و استحکام بیشتر آموزش عالی، موافقت و تصمیماتی اتخاذ گردید.

یکی از مسائل مهم در هر مؤسسه آموزش عالی، ارزیابی و بهبود اثربخشی آموزشی آنان است. اغلب اوقات اثربخشی یک مؤسسه آموزشی بر اساس پیامدهای آن مانند رضایت دانشجویان، برنامه‌های آنان برای ادامه تحصیل، موفقیت و میزان تحقق دستاوردهایشان سنجیده می‌شود (Pittman, 2003). به همین دلیل، فعالیت‌های مرتبط با سنجش دستاوردها در بسیاری از مؤسسات آموزش عالی به عنوان

استادان، دانشجویان و مدیران نیز مؤثر باشد (Pittman, 2003)

سومین معیار به گفته (Tinto, 1984) انسجام اجتماعی است که در بردارنده رفتارهای مرتبط با مشارکت اجتماعی است و ارتباط و تعامل دانشجو را با سایر دانشجویان، اساتید و کادر اداری و نیز حضور در فعالیتهای اجتماعی و فرهنگی دانشگاه را در بر می‌گیرد. همچنین می‌توان انسجام اجتماعی را به عنوان تجارب دانشجویان به طور رسمی و غیر رسمی که از تعامل با هم‌کلاسی‌ها و تناسب و تجانس بین افراد و مؤسسه ایجاد می‌گردد، نیز در نظر گرفت (Avendano, 2003).

با توجه به موارد فوق و این‌که دستاوردهای دانشگاهی دانشجویان به عنوان یکی از پیامدهای حاصله از ده‌ها هزار تجارب دانشگاهی هستند (Pittman, 2003)، سؤال کلی پژوهش این است که آیا ویژگی‌های فردی دانشجویان تعیین کننده دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی است؟ همچنین آیا بر اساس تجارب دانشجویان در این مؤسسات، می‌توان مشخص نمود که از نظر دستاوردهای مختلف تحصیلی به چه میزان رشد خواهند داشت؟ به همین دلیل پژوهش حاضر قصد دارد تا به بررسی رابطه ویژگی‌های فردی و تجارب دانشجویان با دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی غیردولتی شهر شیراز بپردازد.

همان گونه که گفته شد، عوامل متعددی می‌تواند در کسب دستاوردهای دانشجویان و رشد همه جانبه آنان مؤثر واقع شود، در این راستا بسیاری از پژوهشگران به انجام پژوهش‌هایی مرتبط با رابطه ویژگی‌های فردی (جنسیت، محل سکونت، رشته تحصیلی، معدل تحصیلی و مقطع تحصیلی) و دستاوردهای دانشگاهی دانشجویان پرداخته‌اند، در موضوعات پژوهشی و یافته‌هایی مانند ادراک متفاوت زنان و مردان از محیط و کسب دستاوردهای تحصیلی (Castellanos, 1998)؛ ادراک بالای دانشجویان زن نسبت به کیفیت محیط، رشد و تحقق دستاوردهای تحصیلی (Knight et al., 2007)؛ انسجام بالای زنان نسبت به مردان (Sax et al., 2005)؛ تأثیر مثبت محیط خوابگاهی بر رشد،

علاوه، به منظور سنجش تجربیات دانشجویان معیارهای مختلفی توسط صاحب نظران بیان شده است (Koljatic and Lohman, 2003; Pittman, 2003; Kuh, 2003). در پژوهش حاضر، برای سنجش تجارب دانشجویان ۳ معیار اندازه گیری کیفیت تلاش دانشجو (Quality of Effort)، کیفیت محیط دانشگاه (Quality of Environment) و انسجام اجتماعی (Social Integration) مد نظر است که در ادامه مورد بررسی اجمالی قرار می‌گیرد.

کیفیت تلاش دانشجو از دیدگاه متخصصان دارای تعاریف متعددی است (Pace, 1998). کیفیت تلاش را رفتار دواطلبانه، ابتکاری یا سرمایه گذاری فردی که دانشجویان برای آموزش عالی خود صرف می‌کنند (Ashmore, 2000) و میزان نیرویی که دانشجویان صرف فعالیت‌های مختلف که بر میزان ظرفیت آنها برای مشارکت در یادگیری، بهسازی و پیشرفت فردی متفاوت است (Hardy, 2005) تعریف می‌کنند. همچنین اندازه گیری میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های دانشگاهی به منظور یادگیری، رشد و بهسازی نیز در زمره این امر تلقی می‌شود (Clarke, 2001). منظور از مشارکت دانشجویان صرف انرژی و تلاش آنان در فعالیت‌های درون و برون کلاسی است (Astin, 1985; Kuh, 2003; Hardy, 2005) که به عنوان رویکرد مناسب برای سنجش کیفیت تجارب دانشجو و این‌که آیا دانشجویان از فعالیت‌های مختلف آموزشی که در آن درگیرند، سودی می‌برند یا خیر، اطلاق می‌گردد (Irungu, 2010).

دومین معیار سنجش تجارب دانشجویان کیفیت محیط دانشگاهی است که با دستاوردهای دانشجویان مرتبط و رشد و توسعه ذهنی و یادگیری آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Pascarella and Ternzini, 2005; Kezar and Kenizi, 2006) به علاوه، عاملی است که بر رشد کیفیت علمی، پژوهشی، فکری، توانایی زیبا شناسی، کلامی و خلاق، نیز اثر دارد. همچنین توجه به رشد تفکر انتقادی، تحلیلی و بهسازی شایستگی‌ها و توانایی‌های حرفه‌ای و شغلی مدنظر است و می‌تواند بر جنبه‌های گوناگون یادگیری دانشجویان و توسعه و بهبود فردی و روابط با

همبستگی مثبت و معنادار میان رضایت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان (Hassanshahi, 2005).

با توجه به مطالب مطرح شده، می‌توان اذعان داشت که دستاوردهای دانشگاهی دانشجویان تحت تأثیر عوامل متعددی از جمله ویژگی‌های فردی و تجارب دانشجویان قرار دارد که در این پژوهش نیز به بررسی رابطه ویژگی‌های فردی و تجارب دانشجویان با دستاوردهای دانشگاهی آنان پرداخته می‌شود.

روش پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از جهت روش، در زمره پژوهش‌های توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان سال آخر ۷ مؤسسه آموزش عالی غیرانتفاعی غیردولتی شهر شیراز (۳۰۰۰ نفر) در سه گروه علوم انسانی، فنی مهندسی و هنر در سال تحصیلی ۹۰ - ۱۳۸۹ است و نمونه مورد مطالعه با استفاده از جدول مورگان، ۳۴۱ نفر از دانشجویان سال آخر در مؤسسات مذکور به دست آمد که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای ساده در نظر گرفته شد و پس از توزیع پرسشنامه بین آنان، ۳۲۰ پرسشنامه قابل استفاده برگشت داده شد و داده‌ها از آن استخراج گردید. ابزار مورد استفاده برای گردآوری اطلاعات لازم برای این پژوهش، پرسشنامه تجربیات دانشجویان دانشکده (College Student Experience Questionnaire) (CSEQ) پیس و کووه (Pace and Kuh, 1998) بود. روایی و پایایی این ابزار توسط (Pace and Kuh, 1998) محاسبه شد که نتایج نشان دهنده روایی و پایایی بالای پرسشنامه است. با توجه به تغییر در جامعه آماری و تغییرات ویراستاری که در پرسشنامه صورت گرفته بود، روایی آن دوباره از طریق «تحلیل گویه» و پایایی آن از طریق محاسبه «ضریب آلفای کرونباخ» با تعداد ۳۰ پرسشنامه کامل شده توسط دانشجویان جامعه آماری مورد نظر محاسبه گردید. نتایج نشان داد که ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۱ و برای زیر مقیاس‌ها بین ۰/۶۴ تا ۰/۹۰ در نوسان است. همچنین روایی زیر مقیاس‌های پرسشنامه بین ۰/۳۵ تا ۰/۸۱ نوسان دارد. روایی کل پرسشنامه نیز بین ۰/۶۴ - ۰/۲۱ مثبت و معنادار به دست آمده است. این خود بیانگر

رضایت و موفقیت دانشجو و تحقق دستاوردهای دانشگاهی دانشجویان (Quinn, 2000; Conway, 2008; Rios, 2010)؛ مهارت، شایستگی و رشد بالای دانشجویان غیر بومی نسبت به بومی (Brown et al., 2002; Marriji, 1994)؛ رضایت، موفقیت و تحقق دستاوردهای تحصیلی بالای دانشجویان بومی (Rodra, 2002; Morris, 1994)؛ تأثیر قوی و معنادار رشته تحصیلی بر رشد، بهسازی و تحقق دستاوردهای دانشجویان (Quinn, 2000)؛ تأثیر معدل بر تحقق دستاوردهای دانشگاهی (Cuyjet, 1997)؛ وجود ارتباط معنادار بین کیفیت تلاش و معدل دانشجویان (Gibson, 2003)؛ انسجام اجتماعی بالای دانشجویان دارای معدل تحصیلی بالا (Gibson, 2003)؛ ادراک پایین دانشجویان کاردانی نسبت به کیفیت محیط و انسجام بالای دانشجویان کارشناسی (Flowers, 2006)؛ کیفیت تلاش کم دانشجویان کاردانی در کسب دستاوردها (Knight et al., 2007).

همچنین پژوهش‌های متعددی مرتبط با رابطه ابعاد تجارب دانشجویان و دستاوردهای دانشگاهی آنان صورت گرفته است که نشان دهنده تأثیر این عوامل بر کسب دستاوردهای دانشجویان است. از جمله این عوامل مشارکت دانشجویان در فعالیتهای دانشگاهی و کسب تجارب (Kuh, 2003؛ Montelengo, 2002؛ Pascarella and Terrenzi, 2005؛ Chaves, 2006؛ Rios, 2010)؛ کیفیت تلاش دانشجو (Konrad, 2002؛ Pittman, 2003؛ Yuh, 2004؛ Yuh, 2003)؛ ادراک دانشجویان از کیفیت محیط دانشگاه (Yuh, 2004؛ Hardy, 2005؛ Pascarella and Terrenzi, 2005)؛ و انسجام اجتماعی درون دانشگاه (Rios, 2010) و انسجام اجتماعی درون دانشگاه (Clarke؛ Kezar and Kenizi, 2006؛ Rios, 2010) است. ولی در داخل به طور مشخص، تحقیقاتی مرتبط با این پژوهش صورت نگرفته است. برخی از پژوهش‌هایی که تا حدودی مرتبطند عبارتند از: تأثیر قوی ویژگی‌های محیط آموزشی از جمله ترکیب فراگیران، امکانات آموزشگاه، شیوه‌ها و خط مشی آموزشگاه بر ترک تحصیل دانش‌آموزان (Khodae, 2009)؛ وجود رابطه معنادار بین ادراک دانشجویان از محیط دانشگاه با موفقیت آنان و انسجام اجتماعی با رضایت آنان (Mohammadi, 2006) و وجود

پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشجویان زن در مؤسسات غیرانتفاعی نیست.

همچنین کلیه ابعاد تجارب دانشجویان مرد $0/16$ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و بر اساس ضرایب رگرسیون، ادراک دانشجویان مرد از انسجام اجتماعی درون مؤسسه محل تحصیل خود ($B=0/2$ و $P<0/02$) قوی‌ترین پیش بینی کننده مثبت و معنادار از تحقق دستاوردهای آنان است و کیفیت تلاش آنها ($B=0/19$ و $P<0/02$) ضعیف‌ترین پیش بینی کننده مثبت و معنادار از تحقق دستاوردها است.

آیا ادراک دانشجویان بومی و غیر بومی از کیفیت تلاش، انسجام اجتماعی و کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز است؟ برای یافته پاسخ این پرسش از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۳ قابل ملاحظه است.

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۳، کلیه ابعاد تجارب دانشجویان بومی $0/16$ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و بر اساس ضرایب رگرسیون به دست آمده بیشترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک از کیفیت محیط مؤسسه توسط دانشجویان بومی ($B=0/30$ و $P<0/0001$) است که بیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردها است ولی کمترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک از انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه محل تحصیل توسط دانشجویان بومی ($B=0/09$) است که پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشجویان بومی در مؤسسات غیرانتفاعی نیست. همچنین کلیه ابعاد تجارب دانشجویان غیربومی $0/36$ از واریانس دستاوردها را پیش‌بینی می‌کند و بر اساس ضرایب رگرسیون، ادراک دانشجویان غیربومی از کیفیت محیط مؤسسه محل تحصیل خود ($B=0/35$ و $P<0/0001$) قوی‌ترین پیش بینی کننده مثبت و معنادار از تحقق دستاوردهای آنان است و ادراک آنان از انسجام اجتماعی درون مؤسسه ($B=0/17$ و $P<0/02$) ضعیف‌ترین پیش بینی کننده مثبت و معنادار از تحقق دستاوردها است.

این است که پرسشنامه دارای روایی و پایایی لازم برای اجرا است. جهت پاسخ‌گویی به پرسش‌های پژوهش روش آماری تحلیل رگرسیون چند گانه، آزمون t مستقل و تحلیل واریانس یک سوپه مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

۱ - آیا ادراک دانشجویان از کیفیت تلاش، انسجام اجتماعی و کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز است؟ برای پاسخ به این پرسش از روش رگرسیون چند گانه استفاده شد که نتایج در جدول شماره ۱ نشان داده شده است.

یافته‌های جدول شماره ۱ نشان داد که کلیه ابعاد تجارب دانشجویان $0/23$ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و بر اساس ضرایب رگرسیون، بیشترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک دانشجویان از کیفیت محیط مؤسسه ($B=0/32$ و $P<0/0001$) است که بیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردها است و کمترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک آنان از انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه ($B=0/13$ و $P<0/009$) است که پیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردها است.

آیا ادراک دانشجویان زن و مرد از کیفیت تلاش، انسجام اجتماعی و کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز است؟ برای پاسخ‌گویی به این پرسش از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۲ آمده است.

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۲، کلیه ابعاد تجارب دانشجویان زن $0/29$ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و بر اساس ضرایب رگرسیون به دست آمده بیشترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک از کیفیت محیط مؤسسه توسط دانشجویان زن ($B=0/41$ و $P<0/0001$) است که بیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردها است ولی کمترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک از انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه محل تحصیل توسط دانشجویان زن ($B=0/09$) است که

جدول ۱ - پیش بینی تحقق دستاوردهای دانشجویان بر اساس ابعاد تجارب آنان

متغیر	R	R ²	B	T	sig
کیفیت تلاش	۰/۴۹	۰/۲۳	۰/۲۱	۴/۱۶	۰/۰۰۰۱
کیفیت محیط			۰/۳۲	۶/۳۰	۰/۰۰۰۱
انسجام اجتماعی			۰/۱۳	۲/۶۲	۰/۰۰۹

جدول ۲ - پیش بینی تحقق دستاوردهای دانشجویان زن و مرد بر اساس ابعاد تجارب آنان

جنسیت	متغیر	R	R ²	B	T	Sig
زن	کیفیت تلاش	۰/۵۵	۰/۲۹	۰/۲۲	۳/۵۵	۰/۰۰۰۱
	کیفیت محیط			۰/۴۱	۶/۵۰	۰/۰۰۰۱
	انسجام اجتماعی			۰/۰۹	۱/۴۵	۰/۱۴
مرد	کیفیت تلاش	۰/۴۲	۰/۱۶	۰/۱۹۳	۲/۲۳	۰/۰۲
	کیفیت محیط			۰/۱۹۷	۲/۲۶	۰/۰۲
	انسجام اجتماعی			۰/۲۰	۲/۳۶	۰/۰۲

جدول ۳ - پیش بینی تحقق دستاوردهای دانشجویان بومی و غیر بومی بر اساس ابعاد تجارب آنان

محل سکونت	متغیر	R	R ²	B	T	Sig
بومی	کیفیت تلاش	۰/۴۱	۰/۱۶	۰/۱۳	۱/۹۹	۰/۰۴
	کیفیت محیط			۰/۳۰	۴/۲۷	۰/۰۰۰۱
	انسجام اجتماعی			۰/۱۱	۱/۶۲	۰/۱
غیر بومی	کیفیت تلاش	۰/۶۱	۰/۳۶	۰/۳۳	۴/۳۴	۰/۰۰۰۱
	کیفیت محیط			۰/۳۵	۴/۶۱	۰/۰۰۰۱
	انسجام اجتماعی			۰/۱۷	۲/۳۱	۰/۰۲

جدول ۴ - پیش بینی تحقق دستاوردهای دانشجویان رشته‌های مختلف تحصیلی بر اساس ابعاد تجارب آنان

رشته	متغیر	R	R ²	B	T	sig
انسانی	کیفیت تلاش	۰/۶۲	۰/۳۶	۰/۴۴	۴/۳۸	۰/۰۰۰۱
	کیفیت محیط			۰/۱۶	۱/۶۸	۰/۰۹
	انسجام اجتماعی			۰/۱۸	۱/۹۱	۰/۰۵
فنی	کیفیت تلاش	۰/۴۰	۰/۱۵	۰/۱۸	۲/۵۳	۰/۰۲
	کیفیت محیط			۰/۲۵	۳/۳۷	۰/۰۰۱
	انسجام اجتماعی			۰/۱۳	۱/۸۳	۰/۰۶
هنر	کیفیت تلاش	۰/۶۹	۰/۴۵	۰/۰۳	۰/۳۶	۰/۷۱
	کیفیت محیط			۰/۶۶	۶/۴۲	۰/۰۰۰۱
	انسجام اجتماعی			۰/۱۳	۱/۳۶	۰/۱۷

دانشجویان رشته هنر ۰/۴۵ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و ضرایب رگرسیون نشان دهنده آن است که ادراک دانشجویان رشته هنر از کیفیت محیط مؤسسه خود قوی‌ترین پیش بینی کننده مثبت و معنادار از دستاوردها ولی ضعیف‌ترین پیش بینی کننده دستاوردهای دانشجویان رشته هنر، کیفیت تلاش آنان ($B=۰/۰۳$) است که به

صورت معنادار دستاوردهای آنان را پیش بینی نمی‌کند. آیا ادراک دانشجویان با عملکردهای تحصیلی مختلف از کیفیت تلاش، انسجام اجتماعی و کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز است؟ برای پاسخ‌گویی به این پرسش از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۵ قابل مشاهده است.

با توجه به جدول شماره ۵، کلیه ابعاد تجارب دانشجویان با معدل تحصیلی کمتر از ۱۲/۹۹، ۰/۰۹ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و با توجه به ضرایب رگرسیون، کیفیت تلاش دانشجویان ($B=۰/۴۱$) قوی‌ترین پیش بینی کننده مثبت دستاوردها است که در سطح ۰/۱۴ معنادار نیست و ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه ضعیف‌ترین پیش بینی کننده منفی دستاوردها است ($B=-۰/۲۸$) که در سطح ۰/۳۷ معنادار نیست.

آیا ادراک دانشجویان رشته‌های مختلف تحصیلی از کیفیت تلاش، انسجام اجتماعی و کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز است؟ برای پاسخ به این پرسش از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۴ بیان شده است.

بر اساس نتایج جدول شماره ۴، کلیه ابعاد تجارب دانشجویان گروه انسانی ۰/۳۶ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و با توجه به ضرایب رگرسیون، کیفیت تلاش دانشجویان رشته انسانی ($B=۰/۴۴$ و $P<۰/۰۰۰۱$) قوی‌ترین پیش بینی کننده مثبت و معنادار از تحقق دستاوردهای آنان است ولی ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معناداری برای تحقق دستاوردهای آنان نیست. همچنین در دانشجویان رشته فنی مهندسی، ابعاد تجارب آنان ۰/۱۵ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و بیشترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه ($B=۰/۲۵$ و $P<۰/۰۰۱$) است که پیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردها است ولی کمترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک آنان از انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه محل تحصیل آنها است که پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان نیست. همه ابعاد تجارب

درون مؤسسه محل تحصیل خود کمترین قدرت پیش بینی کنندگی مثبت را داراست که در سطح $0/11$ معنادار نیست. آیا تفاوت معناداری بین میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بر اساس جنسیت، محل سکونت و مقطع تحصیلی آنان وجود دارد؟ برای پاسخ به این پرسش از روش آزمون t مستقل استفاده شده که نتایج در جدول شماره ۷ آمده است.

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۷، میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان زن (با توجه به میانگین $3/16$ و انحراف استاندارد $0/87$) بیشتر از دانشجویان مرد است، ولی با توجه به df و t به دست آمده، تفاوت آنها در سطح $0/2$ معنادار نیست.

همچنین میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بومی (با توجه به میانگین $3/09$ و انحراف استاندارد $0/81$) بیشتر از دانشجویان غیر بومی است، ولی با توجه به df و t به دست آمده، تفاوت آنها در سطح $0/81$ معنادار نیست. علاوه بر آن، میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان کارشناسی (با توجه به میانگین $3/09$ و انحراف استاندارد $0/84$) بیشتر از دانشجویان کاردانی است، ولی با توجه به df و t به دست آمده، تفاوت آنها در سطح $0/98$ معنادار نیست.

آیا تفاوت معناداری بین میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بر اساس رشته تحصیلی و عملکردهای مختلف تحصیلی آنان وجود دارد؟ به منظور پاسخ به این پرسش از روش تحلیل واریانس یک سویه استفاده شده که نتایج آن در جدول شماره ۸ آمده است. با توجه به جدول شماره ۸، بیشترین میزان تحقق دستاوردها مربوط به دانشجویان رشته انسانی با میانگین $3/14$ و انحراف استاندارد $0/69$ و کمترین میزان تحقق دستاوردهای تحصیلی مربوط به دانشجویان رشته هنر با میانگین $3/06$ و انحراف استاندارد $0/98$ است. ضمن آن که بر اساس درجه آزادی ۲ و ۳۱۸ تفاوت بین میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان رشته‌های مختلف تحصیلی در سطح $0/01$ معنادار است. همچنین بیشترین میزان تحقق دستاوردها مربوط به دانشجویان با معدل تحصیلی ۱۳ تا $16/99$ با میانگین $3/11$ و انحراف استاندارد $0/83$ و کمترین میزان تحقق دستاوردهای تحصیلی مربوط به دانشجویان با معدل تحصیلی بالاتر از

در دانشجویان با معدل تحصیلی بین ۱۳ تا $16/99$ ، کلیه ابعاد تجارب آنان $0/32$ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند که بیشترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه ($B=0/33$) و $P<0/001$ است که پیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردها و ضعیف‌ترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به کیفیت تلاش دانشجویان است ($B=0/21$ و $P<0/002$) که پیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردهای آنان است.

همچنین کلیه ابعاد تجارب دانشجویان با معدل تحصیلی بالاتر از ۱۷، $0/19$ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند که ادراک دانشجویان از کیفیت محیط مؤسسه قوی‌ترین پیش بینی کننده مثبت و معنادار از تحقق دستاوردها و ادراک آنان از انسجام اجتماعی درون مؤسسه محل تحصیل خود، ضعیف‌ترین پیش بینی کننده مثبت دستاوردها است که در سطح $0/84$ معنادار نیست.

آیا ادراک دانشجویان کاردانی و کارشناسی از کیفیت تلاش، انسجام اجتماعی و کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز است؟ برای یافتن پاسخ این پرسش از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۶ آمده است.

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۶، مشاهده کلیه ابعاد تجارب دانشجویان کاردانی $0/12$ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند و با توجه به ضرایب رگرسیون، ادراک دانشجویان کاردانی از انسجام اجتماعی درون مؤسسه محل تحصیل خود قوی‌ترین پیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردها است ($B=0/22$ و $P<0/009$) ولی کیفیت تلاش آنان ضعیف‌ترین پیش بینی کننده مثبت دستاوردها است که در سطح $0/21$ معنادار نیست. همچنین همه ابعاد تجارب دانشجویان کارشناسی $0/33$ از واریانس دستاوردها را پیش بینی می‌کند که ضرایب رگرسیون به دست آمده، نشان دهنده آن است که بیشترین قدرت پیش بینی کنندگی مربوط به ادراک دانشجویان کارشناسی از کیفیت محیط مؤسسه خود است که پیش بینی کننده مثبت و معنادار دستاوردها است ولی ادراک آنان از انسجام اجتماعی

۱۷ با میانگین ۳/۰۴ و انحراف استاندارد ۰/۷۹ است. تحقق دستاوردهای دانشجویان با عملکردهای مختلف همچنین بر اساس درجه آزادی ۲ و ۳۱۱ تفاوت بین میزان تحصیلی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است.

جدول ۵ - پیش بینی تحقق دستاوردهای دانشجویان با عملکردهای مختلف تحصیلی بر اساس ابعاد تجارب آنان

Sig	T	B	R ²	R	متغیر	عملکردهای
۰/۱۴	۱/۵۳	۰/۴۱	۰/۰۹	۰/۵۱	کیفیت تلاش	کمتر از ۱۲/۹۹
۰/۳۷	-۰/۹۲	-۰/۲۸			کیفیت محیط	
۰/۲۷	۱/۴۱	۰/۳۴			انسجام اجتماعی	
۰/۰۰۲	۳/۱۸	۰/۲۱	۰/۳۲	۰/۵۸	کیفیت تلاش	۱۳ تا ۱۶/۹۹
۰/۰۰۰۱	۴/۶۴	۰/۳۳			کیفیت محیط	
۰/۰۰۱	۳/۴۷	۰/۲۴			انسجام اجتماعی	
۰/۰۰۲	۲/۲۵	۰/۱۸	۰/۱۹	۰/۴۵	کیفیت تلاش	بالاتر از ۱۷
۰/۰۰۰۱	۴/۶۱	۰/۳۶			کیفیت محیط	
۰/۸۴	۰/۱۹	۰/۰۱			انسجام اجتماعی	

جدول ۶ - پیش بینی تحقق دستاوردهای دانشجویان کاردانی و کارشناسی بر اساس ابعاد تجارب آنان

sig	T	B	R ²	R	متغیر	مقطع تحصیلی
۰/۲۱	۱/۲۵	۰/۱۰	۰/۱۲	۰/۳۷	کیفیت تلاش	کاردانی
۰/۰۴	۲/۰۶	۰/۱۷			کیفیت محیط	
۰/۰۰۹	۲/۶۴	۰/۲۲			انسجام اجتماعی	
۱/۰۰۰۱	۴/۶۷	۰/۳۰	۰/۳۳	۰/۵۹	کیفیت تلاش	کارشناسی
۱/۰۰۰۱	۶/۱۳	۰/۳۹			کیفیت محیط	
۰/۱۱	۱/۵۷	۰/۰۹۸			انسجام اجتماعی	

جدول ۷ - مقایسه میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بر اساس جنسیت، محل سکونت و مقطع تحصیلی آنان

Sig	df	t	std	mean	n		
۰/۲	۳۱۹	۱/۲۸	۰/۸۰	۳/۰۴	۱۹۴	زن	جنسیت
			۰/۸۷	۳/۱۶	۱۲۶	مرد	
۰/۸۱	۳۱۹	۰/۲۳	۰/۸۱	۳/۰۹	۲۰۰	بومی	محل سکونت
			۰/۸۶	۳/۰۷	۱۲۰	غیر بومی	
۰/۹۸	۳۱۵	۰/۰۱۷	۰/۸۱	۳/۰۸	۱۴۰	کاردانی	مقطع تحصیلی
			۰/۸۴	۳/۰۹	۸۰	کارشناسی	

جدول ۸ - مقایسه میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بر اساس رشته تحصیلی و عملکرد

تحصیلی آنان

sig	F	df	std	Mean	n		
۰/۰۵۶	۰/۲	۳۱۸ و ۲	۰/۶۹	۳/۱۴	۸۳	انسانی	رشته تحصیلی
			۰/۸۳	۳/۱	۱۷۸	فنی	
			۰/۹۸	۳/۰۶	۶۰	هنر	
۰/۰۰۱	۰/۴	۳۱۱ و ۲	۰/۶۷	۳/۰۷	۸۴	کمتر از ۱۲/۹۹	عملکرد تحصیلی
			۰/۸۴	۳/۱۱	۱۸۰	بین ۱۳ تا ۱۶/۹۹	
			۰/۷۹	۳/۰۴	۵۶	بالاتر از ۱۷	

بحث و نتیجه‌گیری

به عبارت دیگر، محیط با کیفیت بالا منجر به افزایش

کیفیت تلاش و انسجام اجتماعی دانشجویان می‌شود. در بررسی نقش ابعاد ادراک دانشجویان زن و مرد از کیفیت تلاش، کیفیت محیط مؤسسه و انسجام اجتماعی در پیش بینی دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز، نتایج حاصل از رگرسیون چند گانه نشان داد که کیفیت تلاش دانشجویان زن و ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان است ولی ادراک آنان از انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه محل تحصیل، پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی آنان نیست. نتایج به دست آمده با مطالعات افرادی چون (Knight et al, 2007) در مورد ادراک بالاتر دانشجویان زن نسبت به کیفیت محیط دانشگاه و (Cuyjet, 1997) کیفیت تلاش بالاتر زنان نسبت به مردان، هم راستا است ولی با یافته‌های (Sax et al, 2005) در مورد انسجام بالای دانشجویان زن، همسویی ندارد. البته این تناقض می‌تواند به تفاوت در روحیات فرهنگی جوامع مورد بررسی مرتبط باشد. به عبارتی، آموزش‌های فرهنگی - اسلامی و حجب و حیا موجود در تعاملات ما بین زن و مرد در جوامع شرقی، حضور مستمر دانشجویان زن در فعالیت‌های دانشگاهی در جوار استادان مرد و نیز تعاملات اجتماعی خارج از محیط دانشگاه را کم‌رنگ می‌سازد. به علاوه در تعاملات دانشجویان زن با سایر دانشجویان، به دلیل روحیات زنان، حس رقابتی جایگزین حس حمایتی

در مورد نقش ابعاد ادراک دانشجویان از کیفیت تلاش، کیفیت محیط مؤسسه و انسجام اجتماعی در پیش بینی دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز، نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه نشان داد که ادراک دانشجویان از کیفیت تلاش، کیفیت محیط و انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه محل تحصیل آنان، پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی آنان است که ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه قوی‌ترین پیش‌بینی کننده و انسجام اجتماعی آنان ضعیف‌ترین پیش‌بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان است که این نتایج با مطالعات افرادی چون (Rios, 2010)، (Yuh, 2004)، (Hardy 2005) و (Pascarella and Ternzin, 2005) پیرامون ارتباط مثبت بین ادراک دانشجویان از محیط دانشگاه و کمیت و کیفیت مشارکت آنها در کسب تجارب آموزشی و کسب دستاوردهای دانشگاهی و تحقیقات (Rios, 2010) در مورد تأثیر مثبت انسجام اجتماعی بر موفقیت، رشد و تحقق دستاوردهای دانشگاهی و مطالعات (Clarke, 2001) و (Kezar and Kenizi, 2006) درباره تأثیر کیفیت تلاش دانشجویان بر یادگیری، رشد فردی و تحصیلی همسو است. ضعیف‌تر بودن قدرت پیش‌بینی کننده کیفیت تلاش و انسجام اجتماعی نسبت به کیفیت محیط، می‌تواند این‌گونه تفسیر شود که در محیط با کیفیت بالا، دانشجویان تلاش و انسجام بیشتری از خود نشان می‌دهد.

(Marriji, 1994)، (Brown et al, 2002) در مورد مهارت، رشد، شایستگی و انسجام بالای دانشجویان غیر بومی هم راستا است. در توجیه این نتیجه که انسجام اجتماعی دانشجویان بومی نتوانسته تعیین کننده دستاوردهای آنان باشد، شاید بتوان بیان کرد که دانشجویان بومی معمولاً تعاملات اجتماعی تعریف شده‌ای با نزدیکان و اجتماع نزدیک به خود پیش از حضور در دانشگاه داشته‌اند و با توجه به این که پس از حضور در دانشگاه نیز هنوز در همان اجتماع اولیه به سر می‌برند، نمی‌توانند زمان قابل توجهی را به تعاملات دانشگاهی با سایر دانشجویان و نیروی انسانی دانشگاهی اختصاص دهند. به علاوه، در مقایسه میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بومی و غیر بومی، نتایج حاصل از آزمون t مستقل نشان داد که میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان بومی بیشتر از غیر بومی است، ولی تفاوت معناداری بین میزان تحقق دستاوردهای آنان وجود ندارد. که این یافته با تحقیقات (Rodra, 2002) در مورد رضایت و موفقیت بالای دانشجویان بومی هم راستا است ولی با تحقیقات (Brown et al, 2002) در مورد رشد، شایستگی و مهارت بالای دانشجویان غیر بومی نسبت به بومی همسو نیست. عدم وجود تفاوت معنادار بین میزان تحقق دستاوردها شاید بدین دلیل باشد که با وجود کیفیت مختلف زندگی دانشجویی هر گروه، برآیند امکانات موجود در هر نوع زندگی همسطح است.

بررسی نقش ابعاد ادراک دانشجویان رشته‌های مختلف تحصیلی از کیفیت تلاش، کیفیت محیط مؤسسه و انسجام اجتماعی در پیش بینی دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز، نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه نشان داد که ادراک دانشجویان رشته‌های انسانی از کیفیت تلاش و انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه، پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان است، ولی ادراک آنان از کیفیت محیط پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان نیست. در توجیه این نتیجه می‌توان به ماهیت نظری دروس رشته انسانی اشاره نمود که به دلیل عدم نیاز به بهره‌گیری از آزمایشگاه، کارگاه و کیفیت محیط نمی‌تواند تأثیر زیادی بر تحقق دستاوردها داشته باشد. همچنین در دانشجویان رشته فنی

شده است. همچنین نتایج نمایان ساخت که کیفیت تلاش دانشجویان مرد، ادراک آنان از کیفیت محیط دانشگاه و انسجام اجتماعی، هر سه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی دانشجویان مرد است که در توجیه آن می‌توان بیان داشت که غالباً تعاملات دانشجویان مرد با سایر دانشجویان، کارمندان اداری و حتی استادان منحصر به محیط دانشگاه نبوده، در خارج از محیط دانشگاه نیز با برقراری نشست‌های غیررسمی و دوستانه مدت زمان بیشتری را برای ایجاد این تعاملات اختصاص می‌دهند. به علاوه در مقایسه میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان زن و مرد، نتایج حاصل از آزمون t مستقل نشان داد که میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان زن بیشتر از مرد است ولی تفاوت معناداری بین میزان تحقق دستاوردهای آنان وجود ندارد. که این یافته با تحقیقات (Knight et al, 2007) مبنی بر تحقق دستاوردهای بالای دانشجویان زن نسبت به مرد همسو است. در توجیه عدم وجود تفاوت معنادار شاید بتوان بیان کرد که هرچند دانشجویان زن و مرد دارای ویژگی‌های مختلف هستند و هر کدام در زمینه‌هایی نسبت به دیگری برتری دارند ولی برآیند توانایی آنها در تحقق دستاوردهای دانشگاهی همسطح است.

بررسی نقش ابعاد ادراک دانشجویان بومی و غیر بومی از کیفیت تلاش، کیفیت محیط مؤسسه و انسجام اجتماعی در پیش‌بینی دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز، نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه نشان داد که کیفیت تلاش دانشجویان بومی و ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسه غیرانتفاعی است ولی ادراک آنان از انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه محل تحصیل خود پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشجویان بومی نیست که این یافته‌ها با مطالعات (Morris, 1994) در مورد رضایت، موفقیت و دستاوردهای بالاتر دانشجویان بومی، هم راستا است. همچنین نتایج این سؤال نشان داد که کیفیت تلاش دانشجویان غیربومی و ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه و انسجام اجتماعی موجود در آن، هر سه بعد پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان است که با یافته‌های

پیرامون وجود ارتباط مستقیم میان کیفیت تلاش دانشجویان و معدل آنان، هم راستا است که در توجیه آن می‌توان به عدم بهره‌گیری و استفاده این دانشجویان به دلایل مختلف (عدم علاقه به رشته تحصیلی، عدم توان یادگیری - ذهنی و ...) از امکانات و تسهیلات موجود در محیط دانشگاه و تعامل و ارتباط با سایر منابع انسانی دانشگاهی اشاره نمود. همچنین نتایج نشان داد که در دانشجویان با عملکرد تحصیلی متوسط هر سه بعد ادراک از کیفیت تلاش، کیفیت محیط و انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه محل تحصیل پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی آنان است و در دانشجویان با عملکرد تحصیلی بالا ادراک از کیفیت تلاش و کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان است ولی ادراک این دسته از دانشجویان از وجود انسجام اجتماعی در مؤسسه محل تحصیل، پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی آنان نیست که این نتیجه با مطالعات (Gibson, 2003) در مورد وجود ارتباط مستقیم بین معدل تحصیلی دانشجویان و انسجام اجتماعی میان آنها، بر این اساس که دانشجویانی که معدل تحصیلی بالایی دارند از انسجام اجتماعی بیشتری برخوردارند، هم راستا نیست که با توجه به تفاوت بین جامعه آماری، منابع انسانی دانشگاهی و همچنین تفاوت در سطح علمی این دانشجویان با سایرین، در توجیه این نتیجه می‌توان به ضعف منابع انسانی دانشگاهی در برآورده نمودن نیازهای دانشجویان قوی اشاره نمود. همچنین کارمندان اداری این مؤسسات اغلب تجربه کافی ارتباط با دانشجویان را ندارند و سطح علمی استادان این مؤسسات نیز غالباً از سایر نهادهای علمی - آموزشی مرتبط پایین‌تر است که در نهایت باعث می‌گردد تا دانشجویان قوی ارتباط قابل توجهی با کارمندان اداری و اساتید نداشته باشند. نیز تفاوت زیاد میان سطح علمی دانشجویان در این مؤسسات در مقایسه با سایر دانشگاه‌ها و نهادهای آموزشی، یکی دیگر از عوامل عدم تمایل ارتباط دانشجویان با معدل تحصیلی بالا با سایر دانشجویان است. به علاوه، در مقایسه میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان با عملکردهای مختلف تحصیلی، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک طرفه نشان داد که

مهندسی، ادراک از کیفیت تلاش و کیفیت محیط پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان است ولی انسجام اجتماعی پیش بینی کننده معناداری برای دستاوردهای آنان نیست. در توجیه این نتیجه می‌توان به عملکرد انفرادی این دانشجویان در کسب تجارب دانشگاهی اشاره نمود که این امر منجر به عدم حضور در فعالیت‌های گروهی و در نتیجه ضعف در برقراری ارتباطات دانشگاهی با سایر منابع انسانی دانشگاه، به ویژه دانشجویان می‌شود. این در حالی است که در دانشجویان رشته هنر ادراک آنان از کیفیت محیط مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان است ولی ادراک آنان از کیفیت تلاش و انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان نیست. که در توجیه این نتیجه می‌توان به اهمیت مایه درونی و ذاتی افراد در کسب دستاوردهای هنری اشاره کرد که در نتیجه آن، کیفیت تلاش این دانشجویان به نسبت دانشجویان سایر رشته‌ها از اهمیت کمتری برخوردار است. هر چند که کیفیت محیط دانشگاه نقش مؤثری در رشد توانایی زیبا شناسی و خلاق دانشجویان و تقویت و بیداری حس ذاتی هنری آنها می‌تواند داشته باشد. به علاوه، در مقایسه میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان رشته‌های مختلف تحصیلی، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک طرفه نشان داد که بیشترین میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان مربوط به رشته انسانی و کمترین آن مربوط به رشته هنر است و تفاوت معناداری نیز بین میزان تحقق دستاوردهای آنان وجود دارد. این بدان معنی است که امکانات و نحوه آموزش در این مؤسسات با رشته‌های علوم انسانی همسویی دارد.

بررسی نقش ابعاد ادراک دانشجویان با عملکردهای مختلف تحصیلی از کیفیت تلاش، کیفیت محیط مؤسسه و انسجام اجتماعی در پیش بینی دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز، نتایج حاصل از رگرسیون چند گانه نشان داد که ادراک دانشجویان با عملکرد تحصیلی پایین از کیفیت تلاش، کیفیت محیط و انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه محل تحصیل پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی آنان نیست که این نتایج با یافته‌های (Gibson, 2003)

بیشترین میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان مربوط به دانشجویان با عملکرد تحصیلی متوسط و کمترین آن مربوط به عملکرد تحصیلی بالا است و تفاوت معناداری نیز بین میزان تحقق دستاوردهای آنان وجود دارد. که این بدان معنی است که هر چند امکانات و نحوه آموزش در این مؤسسات پاسخ‌گوی سطح علمی دانشجویان با عملکرد تحصیلی بالا نبوده، ولی دانشجویان با عملکرد تحصیلی متوسط بهره‌برداری علمی مناسبی از این مؤسسات داشته‌اند.

بررسی نقش ابعاد ادراک دانشجویان کاردانی و کارشناسی از کیفیت تلاش، کیفیت محیط مؤسسه و انسجام اجتماعی در پیش بینی دستاوردهای آنان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی شهر شیراز، نتایج حاصل از رگرسیون چند گانه نشان داد که در دانشجویان مقطع کاردانی، ادراک از کیفیت محیط و انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی آنان است ولی ادراک آنان از کیفیت تلاش پیش بینی کننده معناداری برای تحقق دستاوردهای دانشگاهی آنان نیست که این نتایج با مطالعات (Knight et al, 2007) در مورد این که دانشجویان کاردانی از کیفیت تلاش کمی در تحقق دستاوردها برخوردارند، هم راستا است و با تحقیقات (Flowers, 2006) پیرامون ادراک پایین دانشجویان کاردانی نسبت به محیط دانشگاه همسو نیست که این تفاوت می‌تواند به تجارب مختلف دانشجویان کاردانی پیش از ورود به دانشگاه در کشورهای مختلف مرتبط باشد که در توجیه این نتیجه می‌توان گفت که با توجه به عدم وجود بخش قابل توجهی از امکانات و تسهیلات دانشگاهی در مقاطع قبلی تحصیلی (ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان)، دانشجویان کاردانی در ابتدا با نحوه صحیح بهره‌گیری از این امکانات آشنا نبوده‌اند و به زمان قابل توجهی جهت آشنایی و کاربرد این امکانات و تسهیلات نیاز دارند که با توجه به کوتاه بودن دوره تحصیلشان (حدود ۲ سال)، اغلب بهره‌مناسبی از این امکانات جهت کسب دستاوردهای دانشگاهی نمی‌برند.

همچنین یافته‌ها نشان داد که کیفیت تلاش دانشجویان کارشناسی و ادراک آنان از کیفیت محیط پیش

بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل است ولی ادراک آنان از انسجام اجتماعی موجود در مؤسسه پیش بینی کننده معناداری برای دستاوردهای دانشگاهی آنان نیست که این نتایج با تحقیقات (Flowers, 2006) در مورد انسجام اجتماعی بالای دانشجویان کارشناسی، هم راستا نیست که شاید دلیل این عدم هماهنگی تفاوت در جامعه آماری پژوهش، ویژگی‌های فرهنگی، محیطی و دیدگاه ارزشی دانشجویان این مقطع تحصیلی باشد که با توجه به سپری نمودن آخرین سال حضورشان در آن مقطع در محیط دانشگاه و نگرانی‌های ناشی از چگونگی رویارویی با محیط بیرونی در بازار کار، زمان کمتری را در محیط دانشگاه سپری کرده، در نتیجه ارتباط کمتری با سایر منابع انسانی دانشگاهی برقرار می‌نمایند. به علاوه، در مقایسه میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی، نتایج حاصل از آزمون t مستقل نشان داد که میزان تحقق دستاوردهای دانشجویان کارشناسی بیشتر از کاردانی است، ولی تفاوت معناداری بین میزان تحقق دستاوردهای آنان وجود ندارد که این یافته با تحقیقات (Knight et al, 2007) در مورد دستاوردهای تحصیلی بالای دانشجویان کارشناسی نسبت به کاردانی همسو است. عدم وجود تفاوت معنادار در میزان تحقق دستاوردها، شاید بدان معنی باشد که با توجه به آموزش محور بودن این دو مقطع تحصیلی، سطح امکانات علمی و آموزشی این مؤسسات پاسخ‌گوی خواسته‌های علمی مقاطع مذکور است.

بنابراین کلیه ابعاد تجارب کسب شده توسط دانشجویان سال آخر پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای آنان از تحصیل است که در این بین ادراک دانشجویان از کیفیت محیط قوی‌ترین پیش بینی کننده معنادار دستاوردها و ادراک آنان از انسجام اجتماعی موجود ضعیف‌ترین پیش بینی کننده معنادار دستاوردهای دانشگاهی آنان است. این نتایج نشان دهنده اهمیت توجه به ویژگی‌های فردی و تجارب دانشگاهی دانشجویان جهت کسب دستاوردهای دانشگاهی در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی است. شناخت و آگاهی هیأت‌امنا و مدیران این مؤسسات نسبت به نتایج به دست آمده از این تحقیق و برنامه‌ریزی در جهت آن، کمک قابل توجهی به اثر بخشی

- طراحی برنامه مقدماتی جهت آماده سازی دانشجویان برای زندگی دانشجویی و ایجاد فرصتی برای آشناسازی آنان با سایر دانشجویان، کارکنان اداری و استادان

منابع

Ashmore, N. J. M. (2000); "The relationship between computer engagement and estimate of gains for students of two-year college"; Doctoral dissertation. Memphis University, Department of educational administration and higher education. Abstract available at <http://proquest.Umi.com>. 16/9/2010 .

Astin, A. W. (1985); *Achieving educational excellence: a critical assessment of priorities and practices in higher education*; San Francisco: Jossey-Bass.

Avendano, J. (2003); "Student involvement: assessing student satisfaction, gains, and quality of effort"; Doctoral dissertation. University of Illinois state, School of education.

Brown, M. C., Alston, R. J. & Moore C. L. (2002); "Historically black colleges and universities: a primary agent for implementing Section 21 of the Rehabilitation Act Amendments"; *Rehabilitation education*, 14: 335-344.

Castellanos, J. (1998); "Student effort and educational gains: a Comparison of hispanic/ latino/ a and white students"; Doctoral Dissertation. University of Washington state. Abstract available at: <http://proquest.umi.com>. 17/9/2010.

Chaves, C. (2006); "Involvement, development and retention: Theoretical foundations for potential extensions for adult community college students"; *Community College Review* 34(2): 139-152 .

Clarke, D. L. P. (2001); "Quality of effort and perceptions of the college environment: an examination of socio-demographic and academic variables for ethnic minority students"; Doctoral dissertation. University of New Jersey state, School of education.

سیستم و ارتقای سطح آموزشی آن خواهد داشت. همان طور که بیان شد، بخشی از کاستی‌های موجود در این مؤسسات مربوط به تجارب برون کلاسی دانشجویان، همانند عدم بهره گیری مناسب از کتابخانه، آزمایشگاه و مرکز فناوری اطلاعات است که عمدتاً ریشه در مشکلات مالی و عدم دسترسی به امکانات و اعتبارات دولتی در مؤسسات مذکور دارد. جهت رفع آن شاید لازم باشد که قوانین حمایتی به تصویب رسانده شود تا تسهیلات و وام‌های بانکی با بهره پایین با پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و از طریق بانک‌ها به مؤسسات جهت ایجاد امکانات و تسهیلات دانشگاهی اعطا گردد. بخش دیگری از کاستی‌ها وابسته به انسجام اجتماعی است که در بر دارنده رفتارهای مرتبط با مشارکت اجتماعی است. با وجود تأثیر محدودیت‌های مالی در هر دو بعد، اکثر کاستی‌های موجود در این مؤسسات ناشی از عدم اطلاع مدیران مؤسسه از اهمیت ویژگی‌های فردی و تجارب دانشجویان در کسب دستاوردهای دانشگاهی آنان و برنامه ریزی در راستای آن است و مسائل مالی نقش چندانی در وجود آن ندارد. به کارگیری کارمندان اداری و استادان دارای روابط اجتماعی مؤثر یا برگزاری دوره آموزشی و توجیهی جهت آنان، تقویت فعالیت‌های فوق برنامه دانشجویی، برنامه ریزی هدفمند جهت ارتقای سطح مؤسسه با شناخت ویژگی‌های فردی دانشجویان و ... هزینه خاصی برای مؤسسه در بر نخواهد داشت، اما کمک شایانی به تحقق دستاوردهای دانشجویان از تحصیل در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی خواهد کرد. در این راستا می‌توان پیشنهادات زیر را نیز جهت بهبود وضعیت این مؤسسات مطرح نمود.

- افزایش انگیزه جهت استفاده بیشتر و بهتر از امکانات کتابخانه و مرکز کامپیوتر

- افزایش امکانات علمی و رفاهی خوابگاه‌ها جهت استفاده بهینه علمی دانشجویان

- دقت بیشتر به شیوه رفتاری کارمندان اداری دانشگاه با دانشجویان و تلاش در جهت ایجاد رابطه بهتر

- توجیه دانشجویان در ورود به دانشگاه جهت بالا رفتن

کیفیت تلاش و انسجام اجتماعی آنان

Kezar, A. & Kinzie, J. (2006); "Examining the ways institutions can create student engagement: the role of mission"; *Journal of college student development*, 47(2): 149-172.

Khodae, E. (2009); "The investigation of effective factors to pass postgraduate entrance exam"; *Journal of research and planning in higher education*, 54[Persian]

Knight, W. E., Coperthwaite, C. A., Coughlin, M. A. & Bers, T. H. (2007); Student self-reported gains attributed to college attendance comparing two-year and four-year institutions; University of Indiana.

Konrad, C. (2002); "The relationship of nursing student quality of effort, satisfaction, and self-reported perceptions of learning gains in associate degree nursing programs in specialized colleges"; Doctoral dissertation. University of Illinois state, Department of educational administration and foundations.

Kuh, G. D. (2003); "What we're learning about student engagement from NSSE: benchmarks for effective educational practices"; *Change*, 35(2), 24-32.

Koljatic, M. & Lohman, G. D. (2003); "A longitudinal assessment of college student engagement in good practices in undergraduate education"; *Higher education*, 42 (3): 351-371.

Lavelle, E. (2009). "Writing through College: Self-efficacy and Instruction". In R. Beard, D

Myhill, M. Nystrand, and J. Riley (Eds.), *The Sage Handbook of Writing Development*. London: Sage.

Marrji, M. S. (1994); "The interrelationship between key demographic variables, involvement in extracurricular activities, development of interpersonal values and academic achievement"; Doctoral dissertation, University of Maryland College Park.

Conway, M. (2008); "So this is college: an examination of the academic, social, and personal experiences that influence freshman adjustment"; Doctoral dissertation. Boston College, Lynch school of education, Department of educational administration and higher education. Abstract available at: <http://proquest.Umi.com>. 16/9/2010 .

Cuyjet, M. J. (1997); African American Men on College Campuses: Their Needs and their Perceptions; In M. J. Cuyjet *Helping African American Men Succeed in College*. San Francisco: Jossey Bass.

Flowers, L. A. (2006); "Effects of attending a 2 year institution on african american male's academic and social integration in first year of college"; *Teachers college records*, 198(2): 267-286.

Gibson Dixon, k. (2003); "Factors associated with academic and integration of freshman students in first year college of north carolina state university"; Doctoral dissertation. University of North Carolina.

Groff, J. & Mouza. (2008); "A framework for addressing Challenges to classroom technology use"; *AACE journal*, 16(1): 21-46 .

Hardy, L. S. (2005); "Linear relationship between campus environment, involvement and educational outcomes at tribally controlled community college"; Doctoral dissertation. University of Memphis, College of education. Abstract available at: <http://proquest.Umi.com>. 17/9/2010 .

Hassanshahi, H, R. (2005); "Higher education and university"; *Journal of Islamic university*, 28[Persian]

Irungu, J. N. (2010); "The relationship between engagement and perceived academic, personal, and social outcomes for senior international undergraduate students in research universities"; Doctoral dissertation. University of Kansas, School of Education .

Rios, V. A. (2010); "Community college transfer students' reflections of their needs, expectations, and persistence at a private four-year institutions"; Doctoral dissertation. University of san francisco, Department of leadership studies organization and leadership program, Faculty of the school of education. Abstract available at: <http://proquest.Umi.com>. 11/10/2010 .

Sax, L. J., Bryant, A. N. & Harper, C. E. (2005); "The differential effects of student-faculty interaction on college outcomes for women and men"; *Journal of college student development*, 46(6): 642-65.

Tinto, V. (1986); "Theories of student departure revisited. in j. smart, higher education"; *Handbook of theory and research*, 3(5): 77-118 .

Williams, J.M. (2007); *College student experiences questionnaire research program; 47th annual forum of the association for institutional research*. Kansas city, MO.

Yuh, H. (2004); "College student experiences among asian international graduates students at the university of denver"; Doctoral dissertation. University of Denver, College of education.

Mccluskey-Titus, P. (1996); "A Study of the relationship between Student Involvement in the Collegiate Experience and Learning Outcomes." Doctoral Dissertation, University of Florida State, Department of Educational Leadership.

Mohammadi, M. (2006); "The influence of experienced curriculum variables on satisfaction and success of engineering and applied science students-suggestion the explanatory models"; Doctoral dissertation, Shiraz university, Faculty of psychology and education, Department of management and curriculum planning [Persian]

Monntelongo, R. (2002); "Student Participation in College Student Organizations"; *Journal of indiana university student personnel association*, 50-63.

Morris, B. S. (1994); "A study of factors related to international student satisfaction"; *University of Pittsburgh, Dissertation abstracts international*, 55 (7)

Pace, C. R. (1998); "Recollections and reflections, in J. C. Smart, Higher education"; *Handbook of Theory and Research*. New York: Agathon Press,

Pace, R., & Kuh, G. (1998); *College student experiences questionnaire; India University*; www.indiana.edu/~cseq/qualeff.html.

Pascarella, E. T. & Terenzini, P. T. (2005); *How college affects students: A third decade of research*; San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Pittman, C. J. (2003); "A study of the relationship between college student experiences and achievement"; Doctoral Dissertation. College of William and Mary in Virginia, Department of educational administration and higher education. Abstract available at: <http://proquest.Umi.com>. 16/9/2010 .

Quinn, P. M. (2000); *Factors influencing student outcomes in university agricultural course: building and testing explanatory models*; Doctoral dissertation, University of Sturt .